

**PROTOCOLUL ADIȚIONAL NAGOYA- KUALA LUMPUR PRIVIND
RĂSPUNDEREA ȘI REPARAREA PREJUDICIULUI,
LA PROTOCOLUL DE LA CARTAGENA PRIVIND BIOSECURITATEA,
ADOPTAT LA MONTREAL LA 29 IANUARIE 2000, LA CONVENȚIA PRIVIND
DIVERSITATEA BIOLOGICĂ (SEMNATA LA 5 Iunie 1992 LA RIO DE JANEIRO),
SEMNAT DE CĂTRE ROMÂNIA LA 11 MAI 2011 LA NEW YORK.**

Părțile la prezentul Protocol Adițional,

Fiind Părți la Protocolul de la Cartagena la Convenția privind Diversitatea Biologică, denumit în continuare "Protocolul",

Luând în considerare Principiul 13 al Declarației de la Rio privind mediul și dezvoltarea, Reafirmând abordarea cu precauție conținută în Principiul 15 al Declarației de la Rio privind mediul și dezvoltarea,

Recunoscând necesitatea de a se prevedea măsuri reparatorii corespunzătoare în cazul unui prejudiciu sau al unei amenințări iminente cu producerea unui prejudiciu, în conformitate cu Protocolul,

Reamintind articolul 27 al Protocolului,

Am convenit următoarele:

ARTICOLUL 1

Obiectiv

Obiectivul prezentului Protocol adițional este acela de a contribui la conservarea și utilizarea durabilă a diversității biologice, luând de asemenea în considerare riscurile pentru sănătatea umană, prin stabilirea unor norme și proceduri internaționale în domeniul răspunderii și reparării, în legătură cu organisme vii modificate genetic.

ARTICOLUL 2

Definirea termenilor

1. Termenii utilizați în art. 2 din Convenția privind Diversitatea Biologică, denumită în continuare "Convenția", și în art. 3 din Protocol se aplică prezentului Protocol adițional.

2. În plus, în sensul prezentului Protocol adițional:

a) "Conferința Părților, care funcționează ca reuniune a Părților la Protocol", înseamnă Conferința Părților la Convenție, care funcționează drept reuniune a Părților la Protocol;

b) "Prejudiciu" înseamnă un efect advers asupra conservării și utilizării durabile a diversității biologice luând, de asemenea, în considerare riscurile pentru sănătatea umană, și care:

(i) este măsurabil sau observabil, luând în considerare, ori de câte ori sunt disponibile, condițiile inițiale stabilite științific și recunoscute de către autoritatea competentă, care ia în considerare orice variații de origine naturală sau produse de om; și

(ii) este semnificativ, astfel cum este prevăzut la paragraful 3 de mai jos.

c) "Operator" înseamnă orice persoană care deține controlul direct sau indirect asupra organismului viu modificat genetic, după caz, și care ar putea, în conformitate cu dreptul intern, să includă, între alții, titularul autorizației, persoana care a introdus pe piață organismul viu modificat genetic, cercetătorul, producătorul, notificatorul, exportatorul, importatorul, transportatorul sau furnizorul.

d) "Măsuri reparatorii" înseamnă măsuri rezonabile luate pentru:

(i) A preveni, minimiza, acoperi, reduce, sau a evita prejudiciul, după caz;

(ii) A reface diversitatea biologică prin măsuri care trebuie întreprinse, de preferință în următoarea ordine:

a. Refacerea diversității biologice pentru a o aduce la condițiile existente înainte de producerea prejudiciului sau la un nivel echivalent, cel mai apropiat; dacă autoritatea competentă stabilește că acest lucru nu este posibil;

b. Refacerea prin, *inter alia*, înlocuirea pierderii diversității biologice cu alte componente ale acestei diversități biologice, pentru același sau pentru un alt tip de utilizare, la aceeași locație, sau, după caz, la o altă locație.

3. Caracterul "semnificativ" al unui efect advers se determină pe baza unor factori cum sunt:

a) Modificarea pe termen lung sau permanentă, respectiv o modificare care nu permite revenirea la normal prin refacere naturală, într-o perioadă de timp rezonabilă;

b) Amplasarea modificărilor calitative sau cantitative, care afectează în mod negativ elementele componente ale diversității biologice;

c) Reducerea capacității elementelor componente ale diversității biologice de a genera bunuri și servicii;

d) Amplasarea oricărui efect advers asupra sănătății umane, în contextul Protocolului.

ARTICOLUL 3

Scop

1. Prezentul Protocol adițional se aplică pentru prejudiciul datorat organismelor vii modificate genetic, care își au originea într-o mișcare transfrontieră. Organismele vii modificate genetic la care se face referire sunt destinate pentru:

- a) Utilizarea directă ca alimente sau hrană pentru animale sau pentru prelucrare;
- b) Utilizarea în condiții de izolare;
- c) Introducerea deliberată în mediu.

2. În ceea ce privește mișcările transfrontieră intenționate, prezentul Protocol adițional se aplică prejudiciului care rezultă din orice utilizare autorizată a organismelor vii modificate genetic menționate la paragraful 1 de mai sus.

3. Prezentul Protocol adițional se aplică, de asemenea, pentru prejudiciul rezultat din mișcările transfrontieră neintenționate prevăzute la art. 17 din Protocol, precum și prejudiciului rezultat din mișcările transfrontieră ilegale, prevăzute la art. 25 din Protocol.

4. Prezentul Protocol adițional se aplică pentru prejudiciul rezultat dintr-o mișcare transfrontieră a organismelor vii modificate genetic, care a început după intrarea în vigoare a prezentului Protocol adițional pentru Partea în a cărei jurisdicție a avut loc mișcarea transfrontieră.

5. Prezentul Protocol adițional se aplică pentru prejudiciul care s-a produs în zonele situate în limitele jurisdicției naționale a Părților.

6. Părțile pot utiliza criteriile stabilite prin legislația lor internă pentru a repara prejudiciul care se produce în limitele jurisdicției lor naționale.

7. Legislația națională care asigură aplicarea prezentului Protocol adițional se aplică, de asemenea, pentru prejudiciul rezultat din mișcarea transfrontieră a organismelor vii modificate genetic, care provin de la non-Părți.

ARTICOLUL 4

Relația de cauzalitate

Între prejudiciu și organismul viu modificat genetic, în discuție, trebuie stabilită o relație de cauzalitate, în conformitate cu dreptul intern.

ARTICOLUL 5

Măsuri reparatorii

1. În cazul producerii unui prejudiciu, Părțile solicită operatorului/operatorilor respectiv/ respectivi, sub rezerva condițiilor impuse de autoritatea competentă, următoarele:

a) Să informeze imediat autoritatea competentă;

b) Să evalueze prejudiciul; și

c) Să adopte măsuri reparatorii adecvate.

2. Autoritatea competentă trebuie să acționeze pentru:

a) Identificarea operatorului care a produs prejudiciul;

b) Evaluarea prejudiciului; și

c) Stabilirea măsurilor reparatorii, care ar trebui să fie luate de către operator.

3. Atunci când informațiile relevante, respectiv informațiile științifice disponibile sau informațiile puse la dispoziție prin mecanismul Biosafety Clearing-House, indică faptul că există o probabilitate suficientă de producere a unui prejudiciu, dacă măsurile reparatorii nu sunt luate în timp util, operatorul este obligat să ia măsurile adecvate reparatorii, pentru a evita un astfel de prejudiciu.

4. Autoritatea competentă poate pune în aplicare măsuri reparatorii corespunzătoare, mai ales în situația particulară când operatorul nu a reușit să facă acest lucru.

5. Autoritatea competentă are dreptul de a recupera de la operator costurile și cheltuielile legate de evaluarea prejudiciului și de aplicare a oricărui astfel de măsuri reparatorii adecvate. Părțile pot prevedea în dreptul lor intern și alte situații în care operatorul să nu fie obligat să suporte aceste costuri și cheltuieli.

6. Deciziile autorității competente prin care se cere operatorului să ia măsurile reparatorii, trebuie să fie motivate. Aceste decizii trebuie să fie notificate operatorului. Dreptul intern trebuie să prevadă posibilitatea de revizuire administrativă sau judiciară a unor astfel de decizii. Autoritatea competentă trebuie să informeze operatorul despre căile de atac disponibile, în conformitate cu legislația națională. Recurgerea la astfel de căi de atac nu trebuie să împiedice autoritatea competentă de a lua măsuri reparatorii în circumstanțe adecvate, cu excepția cazului în care este prevăzut altfel în dreptul intern.

7. În aplicarea prezentului articol și cu scopul de a defini măsurile reparatorii specifice pe care autoritatea competentă urmează să le ia sau să le solicite, Părțile pot, după caz, să evalueze dacă măsurile reparatorii sunt deja prevăzute prin legislația lor internă privind răspunderea civilă.

8. Măsurile reparatorii trebuie să fie puse în aplicare în conformitate cu dreptul intern.

ARTICOLUL 6

Excepții

1. Părțile pot prevedea, în dreptul lor intern, următoarele excepții:

- a) Situații necontrolabile, având caracter excepțional, sau situații de *forță majoră*; și
- b) Conflicte armate sau tulburări civile.

2. Părțile pot prevedea în dreptul lor intern orice alte exceptări sau derogări pe care le consideră potrivite.

ARTICOLUL 7

Termene

Părțile pot prevedea în dreptul lor intern:

- a) Termene limită relative și/sau absolute, în privința măsurilor reparatorii; și
- b) Momentul de început privind impunerea de termene limită.

ARTICOLUL 8

Limite financiare

Părțile pot prevedea în legislația lor națională limite financiare privind recuperarea costurilor și a cheltuielilor legate de măsurile reparatorii.

ARTICOLUL 9

Dreptul la recurs

Prezentul Protocol adițional nu trebuie să limiteze sau să restrângă vreun drept la recurs sau despăgubire, pe care un operator îl poate exercita față de orice altă persoană.

ARTICOLUL 10

Garanția financiară

1. Părțile își rezervă dreptul de a introduce, prin legislația lor națională, prevederi privind garanția financiară.

2. Părțile își exercită dreptul menționat la paragraful 1 de mai sus în conformitate cu drepturile și obligațiile lor în temeiul dreptului internațional, luând în considerare ultimele trei paragrafe din preambulul Protocolului.

3. Prima reuniune a Conferinței Părților funcționând ca reuniune a Părților la Protocol, după intrarea în vigoare a Protocolului adițional, va solicita Secretariatului să efectueze un studiu cuprinzător, care va aborda, *inter alia*:

- a) Modalitățile de realizare a mecanismelor de garanție financiară;
- b) O evaluare a impactului de mediu, economic și social al acestor mecanisme, în special asupra țărilor în curs de dezvoltare; și
- c) O identificare a organismelor adecvate, care să asigure garanția financiară.

ARTICOLUL 11

Responsabilitatea Statelor pentru acte ilicite pe plan internațional

Prezentul Protocol adițional nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor statelor decurgând din normele de drept internațional general cu privire la responsabilitatea Statelor pentru acte ilicite la nivel internațional.

ARTICOLUL 12

Punerea în aplicare și legătura cu răspunderea civilă

1. Părțile trebuie să prevadă în legislația lor națională reguli și proceduri pentru măsuri de remediere în cazul producerii unui prejudiciu. Pentru a pune în aplicare această obligație, Părțile trebuie să prevadă măsuri reparatorii în conformitate cu prezentul Protocol adițional și pot, după caz:

- a) Să aplice legislația națională existentă, inclusiv, unde este cazul, normele și procedurile generale privind răspunderea civilă;
- b) Să aplice sau să elaboreze normele și procedurile de răspundere civilă, specifice acestui scop; sau
- c) Să aplice sau să elaboreze o combinație a celor două.

2. Părțile vor trebui, în scopul de a prevedea norme și proceduri adecvate în legislația lor internă privind răspunderea civilă pentru prejudiciul material sau personal, asociat cu un prejudiciu, astfel cum este definit la art. 2, paragraful 2 lit. b) din prezentul Protocol adițional, să acționeze astfel:

- a) Să continue să aplice legislația lor în vigoare privind răspunderea civilă;
- b) Să elaboreze și să aplice sau să continue să aplice legea răspunderii civile, specifică acestui scop; sau
- c) Să elaboreze și să aplice sau să continue să aplice o combinație a celor două.

3. Atunci când își elaborează legislația privind răspunderea civilă, menționată la lit. b) sau lit. c) de la paragraful 1 sau 2 de mai sus, Părțile trebuie să abordeze, *inter alia*, după caz, următoarele elemente:

- a) Prejudiciul;

- b) Standardul privind răspunderea, incluzând răspunderea strictă sau răspunderea întemeiată pe culpă;
- c) Direcționarea răspunderii, dacă este cazul;
- d) Dreptul de a formula pretenții.

ARTICOLUL 13 **Evaluare și examinare**

Conferința Părților, care funcționează ca reuniune a Părților la Protocol, va proceda la o examinare a eficacității acestui Protocol adițional la cinci ani după intrarea sa în vigoare, și la fiecare cinci ani după aceea, cu condiția ca informațiile necesare să fi fost furnizate de către Părți. Examinarea se va efectua în contextul evaluării și examinării Protocolului în conformitate cu prevederile art. 35 din Protocol, cu excepția cazului când Părțile la prezentul Protocol adițional au decis altfel. Prima examinare trebuie să includă o verificare a eficacității art. 10 și art.12.

ARTICOLUL 14 **Conferința Părților funcționând ca reuniune a Părților la Protocol**

1. Fără a aduce atingere paragrafului 2 al art. 32 din Convenție, Conferința Părților, care funcționează ca reuniune a Părților la Protocol, funcționează drept reuniune a Părților la prezentul Protocol adițional.
2. Conferința Părților funcționând ca reuniune a Părților la Protocol, urmărește constant modul de aplicare a prezentului Protocol adițional și emite, în limitele mandatului său, deciziile necesare pentru a conduce la o implementare efectivă. Aceasta îndeplinește funcțiile care îi sunt atribuite prin prezentul Protocol adițional și, *mutatis mutandis*, funcțiile care îi sunt atribuite prin paragraful 4 lit. a) și f) ale art. 29 din Protocol.

ARTICOLUL 15 **Secretariatul**

Secretariatul stabilit prin art. 24 din Convenție funcționează ca Secretariat pentru prezentul Protocol adițional.

ARTICOLUL 16 **Relația cu Convenția și Protocolul**

1. Prezentul Protocol adițional se adaugă Protocolului și nu modifică sau amendează Protocolul.
2. Prezentul Protocol adițional nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor Părților la prezentul Protocol adițional, care decurg din Convenție și Protocol.
3. Cu excepția dispozițiilor contrare din prezentul Protocol adițional, prevederile Convenției și ale Protocolului se aplică, *mutatis mutandis*, prezentului Protocol adițional.

4. Fără a aduce atingere paragrafului 3 de mai sus, prezentul Protocol adițional nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor unei Părți în conformitate cu dreptul internațional.

ARTICOLUL 17

Semnarea

Prezentul Protocol adițional este deschis spre semnare de către Părțile la Protocol la sediul Organizației Națiunilor Unite din New York, de la 7 martie 2011 până la 6 martie 2012.

ARTICOLUL 18

Intrarea în vigoare

1. Prezentul Protocol adițional intră în vigoare în cea de-a 90-a zi de la data depozitării celui de-al 40-lea instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, de către Statele sau organizațiile regionale de integrare economică, care sunt Părți la Protocol.

2. Prezentul Protocol adițional intră în vigoare pentru un Stat sau o organizație regională de integrare economică, care ratifică, acceptă, aprobă ori aderă la acesta, după depozitarea celui de-al 40-lea instrument menționat la paragraful 1 de mai sus, în cea de-a 90-a zi de la data la care Statul respectiv sau organizația regională de integrare economică respectivă a depus instrumentul său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, sau la data la care Protocolul intră în vigoare pentru acel Stat sau organizație regională de integrare economică, ultima dată dintre cele două fiind cea reținută.

3. În sensul paragrafelor 1 și 2 de mai sus, orice instrument depozitat de către o organizație regională de integrare economică nu este considerat ca fiind suplimentar față de instrumentele depozitate de statele membre ale unei astfel de organizații.

ARTICOLUL 19

Rezerve

Prezentul Protocol adițional nu poate face obiectul unor rezerve.

ARTICOLUL 20

Retragere

1. În orice moment, după doi ani de la data la care prezentul Protocol adițional a intrat în vigoare pentru o Parte, aceasta se poate retrage din prezentul Protocol adițional prin notificare scrisă adresată depozitarului.

2. Orice astfel de retragere își produce efectele la expirarea unei perioade de un an de la data primirii notificării de către depozitar sau la o dată ulterioară, specificată în notificarea de retragere.

3. Orice Parte care se retrage din Protocol în conformitate cu art. 39 din Protocol este considerată, de asemenea, retrasă din prezentul Protocol adițional.

ARTICOLUL 21
Texte autentice

Originalul prezentului Protocol adițional, ale cărui texte în limbile arabă, chineză, engleză, franceză, rusă și spaniolă sunt egal autentice, va fi depus la Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite.

DREPT CARE noi, subsemnații, fiind împuterniciți corespunzător în acest sens, am semnat prezentul Protocol adițional.

ÎNCHEIAT la Nagoya azi 15 octombrie 2010.

.....

**PROTOCOLUL ADIȚIONAL NAGOYA- KUALA LUMPUR PRIVIND
RĂSPUNDEREA ȘI REPARAREA PREJUDICIULUI, LA
PROTOCOLUL DE LA CARTAGENA PRIVIND BIOSECURITATEA**

Părțile la prezentul Protocol Adițional,

Fiind Părți la Protocolul de la Cartagena la Convenția privind Diversitatea Biologică, denumit în continuare "Protocolul",

Luând în considerare Principiul 13 al Declarației de la Rio privind mediul și dezvoltarea,

Reafirmând abordarea cu precauție conținută în Principiul 15 al Declarației de la Rio privind mediul și dezvoltarea,

Recunoscând necesitatea de a se prevedea măsuri reparatorii corespunzătoare în cazul unui prejudiciu sau al unei amenințări iminente cu producerea unui prejudiciu, în conformitate cu Protocolul,

Reamintind articolul 27 al Protocolului,

Am convenit următoarele:

**ARTICOLUL 1
Obiectiv**

Obiectivul prezentului Protocol adițional este acela de a contribui la conservarea și utilizarea durabilă a diversității biologice, luând de asemenea în considerare riscurile pentru sănătatea umană, prin stabilirea unor norme și proceduri internaționale în domeniul răspunderii și reparării, în legătură cu organismele vii modificate genetic.

**ARTICOLUL 2
Definirea termenilor**

1. Termenii utilizați în art. 2 din Convenția privind Diversitatea Biologică, denumită în continuare "Convenția", și în art. 3 din Protocol se aplică prezentului Protocol adițional.

2. În plus, în sensul prezentului Protocol adițional:

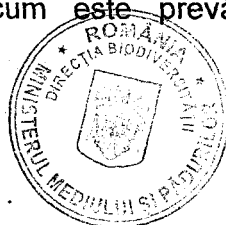
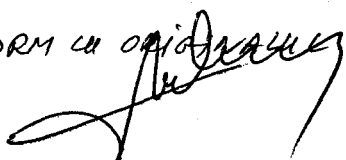
a) "Conferința Părților, care funcționează ca reuniune a Părților la Protocol", înseamnă Conferința Părților la Convenție, care funcționează drept reuniune a Părților la Protocol;

b) "Prejudiciu" înseamnă un efect advers asupra conservării și utilizării durabile a diversității biologice luând, de asemenea, în considerare riscurile pentru sănătatea umană, și care:

(i) este măsurabil sau observabil, luând în considerare, ori de câte ori sunt disponibile, condițiile inițiale stabilite științific și recunoscute de către autoritatea competentă, care ia în considerare orice variații de origine naturală sau produse de om; și

(ii) este semnificativ, astfel cum este prevăzut la paragraful 3 de mai jos.

CONFORM cu originalul

c) "Operator" înseamnă orice persoană care deține controlul direct sau indirect asupra organismului viu modificat genetic, după caz, și care ar putea, în conformitate cu dreptul intern, să includă, între alții, titularul autorizației, persoana care a introdus pe piață organismul viu modificat genetic, cercetătorul, producătorul, notificatorul, exportatorul, importatorul, transportatorul sau furnizorul.

d) "Măsuri reparatorii" înseamnă măsuri rezonabile luate pentru:

(i) A preveni, minimiza, acoperi, reduce, sau a evita prejudiciul, după caz;

(ii) A reface diversitatea biologică prin măsuri care trebuie întreprinse, de preferință în următoarea ordine:

a. Refacerea diversității biologice pentru a o aduce la condițiile existente înainte de producerea prejudiciului sau la un nivel echivalent, cel mai apropiat; dacă autoritatea competentă stabilește că acest lucru nu este posibil;

b. Refacerea prin, *inter alia*, înlocuirea pierderii diversității biologice cu alte componente ale acestei diversități biologice, pentru același sau pentru un alt tip de utilizare, la aceeași locație, sau, după caz, la o altă locație.

3. Caracterul "semnificativ" al unui efect advers se determină pe baza unor factori cum sunt:

a) Modificarea pe termen lung sau permanentă, respectiv o modificare care nu permite revenirea la normal prin refacere naturală, într-o perioadă de timp rezonabilă;

b) Amplasarea modificărilor calitative sau cantitative, care afectează în mod negativ elementele componente ale diversității biologice;

c) Reducerea capacității elementelor componente ale diversității biologice de a genera bunuri și servicii;

d) Amplasarea oricărui efect advers asupra sănătății umane, în contextul Protocolului.

ARTICOLUL 3

Scop

1. Prezenta Protocol adițional se aplică pentru prejudiciul datorat organismelor vii modificate genetic, care își au originea într-o mișcare transfrontalieră. Organismele vii modificate genetic la care se face referire sunt destinate pentru:

a) Utilizarea directă ca alimente sau hrană pentru animale sau pentru prelucrare;

b) Utilizarea în condiții de izolare;

c) Introducerea deliberată în mediu.

2. În ceea ce privește mișcările transfrontaliere intenționate, prezenta Protocol adițional se aplică prejudiciului care rezultă din orice utilizare autorizată a organismelor vii modificate genetic menționate la paragraful 1 de mai sus.

CONFORM CA OBIECTIVUL

3. Presentul Protocol adițional se aplică, de asemenea, pentru prejudiciul rezultat din mișcările transfrontaliere neintenționate prevăzute la art. 17 din Protocol, precum și prejudiciului rezultat din mișcările transfrontaliere ilegale, prevăzute la art. 25 din Protocol.

4. Presentul Protocol adițional se aplică pentru prejudiciul rezultat dintr-o mișcare transfrontalieră a organismele vii modificate genetic, care a început după intrarea în vigoare a prezentului Protocol adițional pentru Partea în a cărei jurisdicție a avut loc mișcarea transfrontalieră.

5. Presentul Protocol adițional se aplică pentru prejudiciul care s-a produs în zonele situate în limitele jurisdicției naționale a Părților.

6. Părțile pot utiliza criteriile stabilite prin legislația lor internă pentru a repara prejudiciul care se produce în limitele jurisdicției lor naționale.

7. Legislația națională care asigură aplicarea prezentului Protocol adițional se aplică, de asemenea, pentru prejudiciul rezultat din mișcarea transfrontalieră a organismelor vii modificate genetic, care provin de la non-Părți.

ARTICOLUL 4 Relația de cauzalitate

Între prejudiciu și organismul viu modificat genetic, în discuție, trebuie stabilită o relație de cauzalitate, în conformitate cu dreptul intern.

ARTICOLUL 5 Măsuri reparatorii

1. În cazul producerii unui prejudiciu, Părțile solicită operatorului/operatorilor respectiv/ respectivi, sub rezerva condițiilor impuse de autoritatea competentă, următoarele:

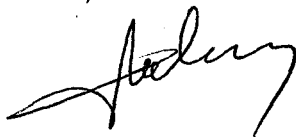
- a) Să informeze imediat autoritatea competentă;
- b) Să evalueze prejudiciul; și
- c) Să adopte măsuri reparatorii adecvate.

2. Autoritatea competentă trebuie să acționeze pentru:

- a) Identificarea operatorului care a produs prejudiciul;
- b) Evaluarea prejudiciului; și
- c) Stabilirea măsurilor reparatorii, care ar trebui să fie luate de către operator.

3. Atunci când informațiile relevante, respectiv informațiile științifice disponibile sau informațiile puse la dispoziție prin mecanismul Biosafety Clearing-House, indică faptul că există o probabilitate suficientă de producere a unui prejudiciu, dacă măsurile reparatorii nu sunt luate în timp util, operatorul este obligat să ia măsurile adecvate reparatorii, pentru a evita un astfel de prejudiciu.

CONFORM CU ORIGINALUL

4. Autoritatea competentă poate pune în aplicare măsuri reparatorii corespunzătoare, mai ales în situația particulară când operatorul nu a reușit să facă acest lucru.

5. Autoritatea competentă are dreptul de a recupera de la operator costurile și cheltuielile legate de evaluarea prejudiciului și de aplicare a oricăror astfel de măsuri reparatorii adecvate. Părțile pot prevedea în dreptul lor intern și alte situații în care operatorul să nu fie obligat să suporte aceste costuri și cheltuieli.

6. Deciziile autorității competente prin care se cere operatorului să ia măsurile reparatorii, trebuie să fie motivate. Aceste decizii trebuie să fie notificate operatorului. Dreptul intern trebuie să prevadă posibilitatea de revizuire administrativă sau judiciară a unor astfel de decizii. Autoritatea competentă trebuie să informeze operatorul despre căile de atac disponibile, în conformitate cu legislația națională. Recurgerea la astfel de căi de atac nu trebuie să împiedice autoritatea competentă de a lua măsuri reparatorii în circumstanțe adecvate, cu excepția cazului în care este prevăzut altfel în dreptul intern.

7. În aplicarea prezentului articol și cu scopul de a defini măsurile reparatorii specifice pe care autoritatea competentă urmează să le ia sau să le solicite, Părțile pot, după caz, să evalueze dacă măsurile reparatorii sunt deja prevăzute prin legislația lor internă privind răspunderea civilă.

8. Măsurile reparatorii trebuie să fie puse în aplicare în conformitate cu dreptul intern.

ARTICOLUL 6 Excepții

1. Părțile pot prevedea, în dreptul lor intern, următoarele excepții:

- a) Situații necontrolabile, având caracter excepțional, sau situații de *forță majoră*; și
- b) Conflicte armate sau tulburări civile.

2. Părțile pot prevedea în dreptul lor intern orice alte excepții sau derogări pe care le consideră potrivite.

ARTICOLUL 7 Termene

Părțile pot prevedea în dreptul lor intern:

- a) Termene limită relative și/sau absolute, în privința măsurilor reparatorii; și
- b) Momentul de început privind impunerea de termene limită.

ARTICOLUL 8 Limite financiare

Părțile pot prevedea în legislația lor națională limite financiare privind recuperarea costurilor și a cheltuielilor legate de măsurile reparatorii.

CONFORM CU ORIGINALUL

ARTICOLUL 9 Dreptul la recurs

Prezentul Protocol adițional nu trebuie să limiteze sau să restrângă vreun drept la recurs sau despăgubire, pe care un operator îl poate exercita față de orice altă persoană.

ARTICOLUL 10 Garanția financiară

1. Părțile își rezervă dreptul de a introduce, prin legislația lor națională, prevederi privind garanția financiară.

2. Părțile își exercită dreptul menționat la paragraful 1 de mai sus în conformitate cu drepturile și obligațiile lor în temeiul dreptului internațional, luând în considerare ultimele trei paragrafe din preambulul Protocolului.

3. Prima reuniune a Conferinței Părților funcționând ca reuniune a Părților la Protocol, după intrarea în vigoare a Protocolului adițional, va solicita Secretariatului să efectueze un studiu cuprinzător, care va aborda, *inter alia*:

- a) Modalitățile de realizare a mecanismelor de garanție financiară;
- b) O evaluare a impactului de mediu, economic și social al acestor mecanisme, în special asupra țărilor în curs de dezvoltare; și
- c) O identificare a organismelor adecvate, care să asigure garanția financiară.

ARTICOLUL 11 Responsabilitatea Statelor pentru acte ilicite pe plan internațional

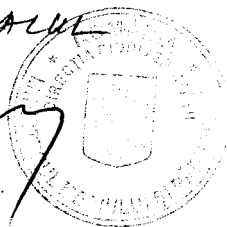
Prezentul Protocol adițional nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor statelor decurgând din normele de drept internațional general cu privire la responsabilitatea Statelor pentru acte ilicite la nivel internațional.

ARTICOLUL 12 Punerea în aplicare și legătura cu răspunderea civilă

1. Părțile trebuie să prevadă în legislația lor națională reguli și proceduri pentru măsuri de remediere în cazul producerii unui prejudiciu. Pentru a pune în aplicare această obligație, Părțile trebuie să prevadă măsuri reparatorii în conformitate cu prezentul Protocol adițional și pot, după caz:

- a) Să aplice legislația națională existentă, inclusiv, unde este cazul, normele și procedurile generale privind răspunderea civilă;
- b) Să aplice sau să elaboreze normele și procedurile de răspundere civilă, specifice acestui scop; sau
- c) Să aplice sau să elaboreze o combinație a celor două.

CONFORM CU ORIGINALUL

2. Părțile vor trebui, în scopul de a prevedea norme și proceduri adecvate în legislația lor internă privind răspunderea civilă pentru prejudiciul material sau personal, asociat cu un prejudiciu, astfel cum este definit la art. 2, paragraful 2 lit. b) din prezentul Protocol adițional, să acționeze astfel:

- a) Să continue să aplice legislația lor în vigoare privind răspunderea civilă;
- b) Să elaboreze și să aplice sau să continue să aplice legea răspunderii civile, specifică acestui scop; sau
- c) Să elaboreze și să aplice sau să continue să aplice o combinație a celor două.

3. Atunci când își elaborează legislația privind răspunderea civilă, menționată la lit. b) sau lit. c) de la paragraful 1 sau 2 de mai sus, Părțile trebuie să abordeze, *inter alia*, după caz, următoarele elemente:

- a) Prejudiciul;
- b) Standardul privind răspunderea, incluzând răspunderea strictă sau răspunderea întemeiată pe culpă;
- c) Direcționarea răspunderii, dacă este cazul;
- d) Dreptul de a formula pretenții.

ARTICOLUL 13 **Evaluare și examinare**

Conferința Părților, care funcționează ca reuniune a Părților la Protocol, va proceda la o examinare a eficacității acestui Protocol adițional la cinci ani după intrarea sa în vigoare, și la fiecare cinci ani după aceea, cu condiția ca informațiile necesare să fi fost furnizate de către Părți. Examinarea se va efectua în contextul evaluării și examinării Protocolului în conformitate cu prevederile art. 35 din Protocol, cu excepția cazului când Părțile la prezentul Protocol adițional au decis altfel. Prima examinare trebuie să includă o verificare a eficacității art. 10 și art. 12.

ARTICOLUL 14 **Conferința Părților funcționând ca reuniune a Părților la Protocol**

1. Fără a aduce atingere paragrafului 2 al art. 32 din Convenție, Conferința Părților, care funcționează ca reuniune a Părților la Protocol, funcționează drept reuniune a Părților la prezentul Protocol adițional.

2. Conferința Părților funcționând ca reuniune a Părților la Protocol, urmărește constant modul de aplicare a prezentului Protocol adițional și emite, în limitele mandatului său, deciziile necesare pentru a conduce la o implementare efectivă. Aceasta îndeplinește funcțiile care îi sunt atribuite prin prezentul Protocol adițional și, *mutatis mutandis*, funcțiile care îi sunt atribuite prin paragraful 4 lit. a) și f) ale art. 29 din Protocol.

CONFORM CU ORIGINALUL

ARTICOLUL 15 Secretariatul

Secretariatul stabilit prin art. 24 din Convenție funcționează ca Secretariat pentru prezentul Protocol adițional.

ARTICOLUL 16 Relația cu Convenția și Protocolul

1. Prezentul Protocol adițional se adaugă Protocolului și nu modifică sau amendează Protocolul.
2. Prezentul Protocol adițional nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor Părților la prezentul Protocol adițional, care decurg din Convenție și Protocol.
3. Cu excepția dispozițiilor contrare din prezentul Protocol adițional, prevederile Convenției și ale Protocolului se aplică, *mutatis mutandis*, prezentului Protocol adițional.
4. Fără a aduce atingere paragrafului 3 de mai sus, prezentul Protocol adițional nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor unei Părți în conformitate cu dreptul internațional.

ARTICOLUL 17 Semnarea

Prezentul Protocol adițional este deschis spre semnare de către Părțile la Protocol la sediul Organizației Națiunilor Unite din New York, de la 7 martie 2011 până la 6 martie 2012.

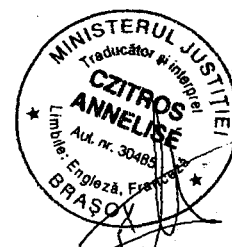
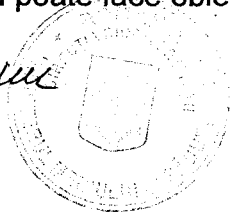
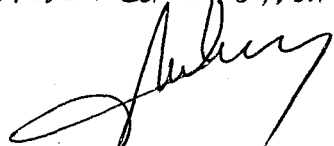
ARTICOLUL 18 Intrarea în vigoare

1. Prezentul Protocol adițional intră în vigoare în cea de-a 90-a zi de la data depozitării celui de-al 40-lea instrument de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, de către Statele sau organizațiile regionale de integrare economică, care sunt Părți la Protocol.
2. Prezentul Protocol adițional intră în vigoare pentru un Stat sau o organizație regională de integrare economică, care ratifică, acceptă, aprobă ori aderă la acesta, după depozitarea celui de-al 40-lea instrument menționat la paragraful 1 de mai sus, în cea de-a 90-a zi de la data la care Statul respectiv sau organizația regională de integrare economică respectivă a depus instrumentul său de ratificare, de acceptare, de aprobare sau de aderare, sau la data la care Protocolul intră în vigoare pentru acel Stat sau organizație regională de integrare economică, ultima dată dintre cele două fiind cea reținută.
3. În sensul paragrafelor 1 și 2 de mai sus, orice instrument depozitat de către o organizație regională de integrare economică nu este considerat ca fiind suplimentar față de instrumentele depozitate de statele membre ale unei astfel de organizații.

ARTICOLUL 19 Rezerve

Prezentul Protocol adițional nu poate face obiectul unor rezerve.

CONFORM CU ORIGINALUL

ARTICOLUL 20 Retragere

1. În orice moment, după doi ani de la data la care prezentul Protocol adițional a intrat în vigoare pentru o Parte, aceasta se poate retrage din prezentul Protocol adițional prin notificare scrisă adresată depozitarului.
2. Orice astfel de retragere își produce efectele la expirarea unei perioade de un an de la data primirii notificării de către depozitar sau la o dată ulterioară, specificată în notificarea de retragere.
3. Orice Parte care se retrage din Protocol în conformitate cu art. 39 din Protocol este considerată, de asemenea, retrasă din prezentul Protocol adițional.

ARTICOLUL 21 Texte autentice

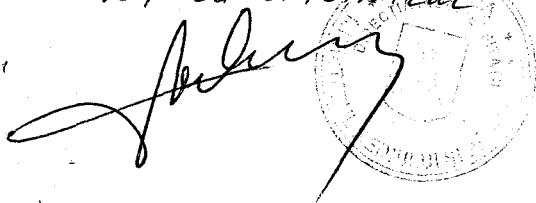
Originalul prezentului Protocol adițional, ale cărui texte în limbile arabă, chineză, engleză, franceză, rusă și spaniolă sunt egal autentice, va fi depus la Secretarul General al Organizației Națiunilor Unite.

DREPT CARE noi, subsemnații, fiind împuterniciți corespunzător în acest sens, am semnat prezentul Protocol adițional.

ÎNCHEIAT la Nagoya azi 15 octombrie 2010.

.....

CONFORM CU ORIGINALUL

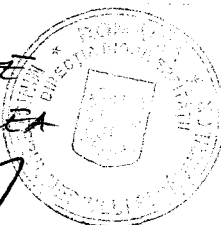

Subsemnata CZITROS ANNE LISE, traducător autorizat, cu Nr. 30485/2010 de Ministerul Justiției, certific exactitatea prezentei traduceri și conformitatea ei cu textul înscrisului văzut de mine.

Traducător,
CZITROS ANNE LISE

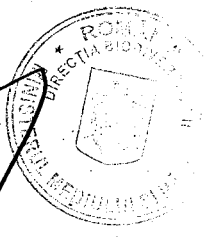
CONFORM CU ORIGINALUL
DIRECȚIA BIODIVERSITATE
DIRECTOR, FLORIAN USREA

**NAGOYA — KUALA LUMPUR SUPPLEMENTARY PROTOCOL
ON LIABILITY AND REDRESS TO THE CARTAGENA
PROTOCOL ON BIOSAFETY**

CONFORM CU ORIGINALUL.

[Handwritten signature]

**UNITED NATIONS
2010**

**NAGOYA — KUALA LUMPUR SUPPLEMENTARY PROTOCOL
ON LIABILITY AND REDRESS TO THE CARTAGENA
PROTOCOL ON BIOSAFETY**

The Parties to this Supplementary Protocol,

Being Parties to the Cartagena Protocol on Biosafety to the Convention on Biological Diversity, hereinafter referred to as "the Protocol",

Taking into account Principle 13 of the Rio Declaration on Environment and Development,

Reaffirming the precautionary approach contained in Principle 15 of the Rio Declaration on Environment and Development,

Recognizing the need to provide for appropriate response measures where there is damage or sufficient likelihood of damage, consistent with the Protocol,

Recalling Article 27 of the Protocol,

Have agreed as follows:

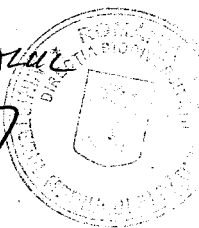
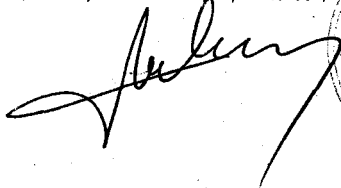
Article
1
OBJECTIVE

The objective of this Supplementary Protocol is to contribute to the conservation and sustainable use of biological diversity, taking also into account risks to human health, by providing international rules and procedures in the field of liability and redress relating to living modified organisms.

Article
2
USE OF TERMS

1. The terms used in Article 2 of the Convention on Biological Diversity, hereinafter referred to as "the Convention", and Article 3 of the Protocol shall apply to this Supplementary Protocol.

CONFORM CU ORIGINALUL

2. In addition, for the purposes of this Supplementary Protocol:

(a) "Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Protocol" means the Conference of the Parties to the Convention serving as the meeting of the Parties to the Protocol;

(b) "Damage" means an adverse effect on the conservation and sustainable use of biological diversity, taking also into account risks to human health, that:

(i) Is measurable or otherwise observable taking into account, wherever available, scientifically-established baselines recognized by a competent authority that takes into account any other human induced variation and natural variation; and

(ii) Is significant as set out in paragraph 3 below;

(c) "Operator" means any person in direct or indirect control of the living modified organism which could, as appropriate and as determined by domestic law, include, *inter alia*, the permit holder, person who placed the living modified organism on the market, developer, producer, notifier, exporter, importer, carrier or supplier;

(d) "Response measures" means reasonable actions to:

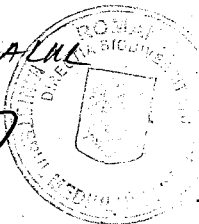
(i) Prevent, minimize, contain, mitigate, or otherwise avoid damage, as appropriate;

(ii) Restore biological diversity through actions to be undertaken in the following order of preference:

a. Restoration of biological diversity to the condition that existed before the damage occurred, or its nearest equivalent; and where the competent authority determines this is not possible;

b. Restoration by, *inter alia*, replacing the loss of biological diversity with other components of biological diversity for the same, or for another type of use either at the same or, as appropriate, at an alternative location.

CONFORM CU ORIGINALULUI

3. A "significant" adverse effect is to be determined on the basis of factors, such as:

(a) The long-term or permanent change, to be understood as change that will not be redressed through natural recovery within a reasonable period of time;

(b) The extent of the qualitative or quantitative changes that adversely affect the components of biological diversity;

(c) The reduction of the ability of components of biological diversity to provide goods and services;

(d) The extent of any adverse effects on human health in the context of the Protocol.

Article
3
SCOPE

1. This Supplementary Protocol applies to damage resulting from living modified organisms which find their origin in a transboundary movement. The living modified organisms referred to are those:

(a) Intended for direct use as food or feed, or for processing;

(b) Destined for contained use;

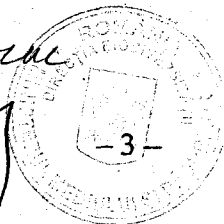
(c) Intended for intentional introduction into the environment.

2. With respect to intentional transboundary movements, this Supplementary Protocol applies to damage resulting from any authorized use of the living modified organisms referred to in paragraph 1 above.

3. This Supplementary Protocol also applies to damage resulting from unintentional transboundary movements as referred to in Article 17 of the Protocol as well as damage resulting from illegal transboundary movements as referred to in Article 25 of the Protocol.

4. This Supplementary Protocol applies to damage resulting from a transboundary movement of living modified organisms that started after the entry into force of this Supplementary Protocol for the Party into whose jurisdiction the transboundary movement was made.

CONFORM CU ORIGINALULUI

5. This Supplementary Protocol applies to damage that occurred in areas within the limits of the national jurisdiction of Parties.

6. Parties may use criteria set out in their domestic law to address damage that occurs within the limits of their national jurisdiction.

7. Domestic law implementing this Supplementary Protocol shall also apply to damage resulting from transboundary movements of living modified organisms from non-Parties.

Article

4

CAUSATION

A causal link shall be established between the damage and the living modified organism in question in accordance with domestic law.

Article

5

RESPONSE MEASURES

1. Parties shall require the appropriate operator or operators, in the event of damage, subject to any requirements of the competent authority, to:

- (a) Immediately inform the competent authority;
- (b) Evaluate the damage; and
- (c) Take appropriate response measures.

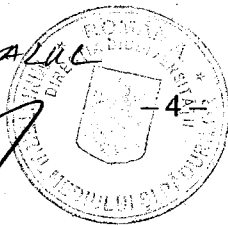
2. The competent authority shall:

- (a) Identify the operator which has caused the damage;
- (b) Evaluate the damage; and
- (c) Determine which response measures should be taken by the operator.

3. Where relevant information, including available scientific information or information available in the Biosafety Clearing-House, indicates that there is a sufficient likelihood that damage will result if timely response measures are not taken, the operator shall be required to take appropriate response measures so as to avoid such damage.

CONFORM CU ORIGINALULUI

[Handwritten signature]

4. The competent authority may implement appropriate response measures, including, in particular, when the operator has failed to do so.

5. The competent authority has the right to recover from the operator the costs and expenses of, and incidental to, the evaluation of the damage and the implementation of any such appropriate response measures. Parties may provide, in their domestic law, for other situations in which the operator may not be required to bear the costs and expenses.

6. Decisions of the competent authority requiring the operator to take response measures should be reasoned. Such decisions should be notified to the operator. Domestic law shall provide for remedies, including the opportunity for administrative or judicial review of such decisions. The competent authority shall, in accordance with domestic law, also inform the operator of the available remedies. Recourse to such remedies shall not impede the competent authority from taking response measures in appropriate circumstances, unless otherwise provided by domestic law.

7. In implementing this Article and with a view to defining the specific response measures to be required or taken by the competent authority, Parties may, as appropriate, assess whether response measures are already addressed by their domestic law on civil liability.

8. Response measures shall be implemented in accordance with domestic law.

Article

6

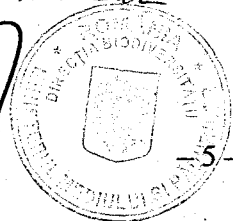
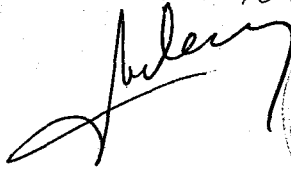
EXEMPTIONS

1. Parties may provide, in their domestic law, for the following exemptions:

- (a) Act of God or *force majeure*; and
- (b) Act of war or civil unrest.

2. Parties may provide, in their domestic law, for any other exemptions or mitigations as they may deem fit.

CONFORM CU ORIGINALULUI

5

Article
7
TIME LIMITS

Parties may provide, in their domestic law, for:

- (a) Relative and/or absolute time limits including for actions related to response measures; and
- (b) The commencement of the period to which a time limit applies.

Article
8
FINANCIAL LIMITS

Parties may provide, in their domestic law, for financial limits for the recovery of costs and expenses related to response measures.

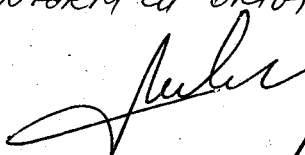
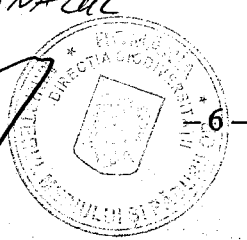
Article
9
RIGHT OF RECOURSE

This Supplementary Protocol shall not limit or restrict any right of recourse or indemnity that an operator may have against any other person.

Article
10
FINANCIAL SECURITY

1. Parties retain the right to provide, in their domestic law, for financial security.
2. Parties shall exercise the right referred to in paragraph 1 above in a manner consistent with their rights and obligations under international law, taking into account the final three preambular paragraphs of the Protocol.
3. The first meeting of the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Protocol after the entry into force of the Supplementary Protocol shall request the Secretariat to undertake a comprehensive study which shall address, *inter alia*:
 - (a) The modalities of financial security mechanisms;

CONFORM CU ORIGINALUL

(b) An assessment of the environmental, economic and social impacts of such mechanisms, in particular on developing countries; and

(c) An identification of the appropriate entities to provide financial security.

Article

11

**RESPONSIBILITY OF STATES FOR INTERNATIONALLY
WRONGFUL ACTS**

This Supplementary Protocol shall not affect the rights and obligations of States under the rules of general international law with respect to the responsibility of States for internationally wrongful acts.

Article

12

IMPLEMENTATION AND RELATION TO CIVIL LIABILITY

1. Parties shall provide, in their domestic law, for rules and procedures that address damage. To implement this obligation, Parties shall provide for response measures in accordance with this Supplementary Protocol and may, as appropriate:

(a) Apply their existing domestic law, including, where applicable, general rules and procedures on civil liability;

(b) Apply or develop civil liability rules and procedures specifically for this purpose; or

(c) Apply or develop a combination of both.

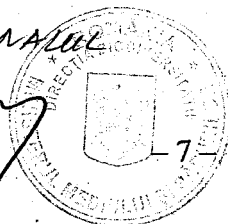
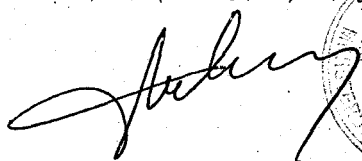
2. Parties shall, with the aim of providing adequate rules and procedures in their domestic law on civil liability for material or personal damage associated with the damage as defined in Article 2, paragraph 2 (b):

(a) Continue to apply their existing general law on civil liability;

(b) Develop and apply or continue to apply civil liability law specifically for that purpose; or

(c) Develop and apply or continue to apply a combination of both.

CONFORM CU ORIGINALUL

3. When developing civil liability law as referred to in subparagraphs (b) or (c) of paragraphs 1 or 2 above, Parties shall, as appropriate, address, inter alia, the following elements:

- (a) Damage;
- (b) Standard of liability, including strict or fault-based liability;
- (c) Channelling of liability, where appropriate;
- (d) Right to bring claims.

Article

13

ASSESSMENT AND REVIEW

The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Protocol shall undertake a review of the effectiveness of this Supplementary Protocol five years after its entry into force and every five years thereafter, provided information requiring such a review has been made available by Parties. The review shall be undertaken in the context of the assessment and review of the Protocol as specified in Article 35 of the Protocol, unless otherwise decided by the Parties to this Supplementary Protocol. The first review shall include a review of the effectiveness of Articles 10 and 12.

Article

14

**CONFERENCE OF THE PARTIES SERVING AS THE MEETING OF
THE PARTIES TO THE PROTOCOL**

1. Subject to paragraph 2 of Article 32 of the Convention, the Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Protocol shall serve as the meeting of the Parties to this Supplementary Protocol.
2. The Conference of the Parties serving as the meeting of the Parties to the Protocol shall keep under regular review the implementation of this Supplementary Protocol and shall make, within its mandate, the decisions necessary to promote its effective implementation. It shall perform the functions assigned to it by this Supplementary Protocol and, *mutatis mutandis*, the functions assigned to it by paragraphs 4 (a) and (f) of Article 29 of the Protocol.

CONFORM CU ORIGINALUL

Article
15
SECRETARIAT

The Secretariat established by Article 24 of the Convention shall serve as the secretariat to this Supplementary Protocol.

Article
16
RELATIONSHIP WITH THE CONVENTION AND THE PROTOCOL

1. This Supplementary Protocol shall supplement the Protocol and shall neither modify nor amend the Protocol.
2. This Supplementary Protocol shall not affect the rights and obligations of the Parties to this Supplementary Protocol under the Convention and the Protocol.
3. Except as otherwise provided in this Supplementary Protocol, the provisions of the Convention and the Protocol shall apply, *mutatis mutandis*, to this Supplementary Protocol.
4. Without prejudice to paragraph 3 above, this Supplementary Protocol shall not affect the rights and obligations of a Party under international law.

Article
17
SIGNATURE

This Supplementary Protocol shall be open for signature by Parties to the Protocol at the United Nations Headquarters in New York from 7 March 2011 to 6 March 2012.

Article
18
ENTRY INTO FORCE

1. This Supplementary Protocol shall enter into force on the ninetieth day after the date of deposit of the fortieth instrument of ratification, acceptance, approval or accession by States or regional economic integration organizations that are Parties to the Protocol.
2. This Supplementary Protocol shall enter into force for a State or regional economic integration organization that ratifies, accepts or approves it or accedes thereto after the deposit of the fortieth instrument as referred to in

CONFORM CU ORIGINALUL

paragraph 1 above, on the ninetieth day after the date on which that State or regional economic integration organization deposits its instrument of ratification, acceptance, approval, or accession, or on the date on which the Protocol enters into force for that State or regional economic integration organization, whichever shall be the later.

3. For the purposes of paragraphs 1 and 2 above, any instrument deposited by a regional economic integration organization shall not be counted as additional to those deposited by member States of such organization.

Article
19
RESERVATIONS

No reservations may be made to this Supplementary Protocol.

Article
20
WITHDRAWAL

1. At any time after two years from the date on which this Supplementary Protocol has entered into force for a Party, that Party may withdraw from this Supplementary Protocol by giving written notification to the Depository.

2. Any such withdrawal shall take place upon expiry of one year after the date of its receipt by the Depository, or on such later date as may be specified in the notification of the withdrawal.

3. Any Party which withdraws from the Protocol in accordance with Article 39 of the Protocol shall be considered as also having withdrawn from this Supplementary Protocol.

Article
21
AUTHENTIC TEXTS

The original of this Supplementary Protocol, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

IN WITNESS WHEREOF the undersigned, being duly authorized to that effect, have signed this Supplementary Protocol.

DONE at Nagoya on this fifteenth day of October two thousand and ten.

CONFORM CU ORIGINALUL

- 10 -

**PROTOCOLE ADDITIONNEL DE NAGOYA – KUALA LUMPUR
SUR LA RESPONSABILITÉ ET LA RÉPARATION RELATIF
AU PROTOCOLE DE CARTAGENA SUR LA PRÉVENTION
DES RISQUES BIOTECHNOLOGIQUES**

CONFORM CU ORIGINALUL

A handwritten signature in black ink is written over a circular stamp. The stamp contains text in Romanian, including "ROMANIA" and "SECRETARUL DE STAT", but it is partially obscured by the signature.

**NATIONS UNIES
2010**

**PROTOCOLE ADDITIONNEL DE NAGOYA – KUALA LUMPUR
SUR LA RESPONSABILITÉ ET LA RÉPARATION RELATIF
AU PROTOCOLE DE CARTAGENA SUR LA PRÉVENTION
DES RISQUES BIOTECHNOLOGIQUES**

Les Parties au présent Protocole additionnel,

Étant Parties au Protocole de Cartagena sur la prévention des risques biotechnologiques relatif à la Convention sur la diversité biologique, dénommé ci-après « le Protocole »,

Tenant compte du Principe 13 de la Déclaration de Rio sur l'environnement et le développement,

Réaffirmant l'approche de précaution contenue dans le Principe 15 de la Déclaration de Rio sur l'environnement et le développement,

Reconnaissant la nécessité de prévoir en cas de dommage ou de probabilité suffisante de dommage des mesures d'intervention appropriées, dans le respect du Protocole,

Rappelant l'article 27 du Protocole,

Sont convenues de ce qui suit :

ARTICLE

1

OBJECTIF

L'objectif du présent Protocole additionnel est de contribuer à la conservation et à l'utilisation durable de la diversité biologique, compte tenu également des risques pour la santé humaine, en établissant des règles et procédures internationales en matière de responsabilité et de réparation relatives aux organismes vivants modifiés.

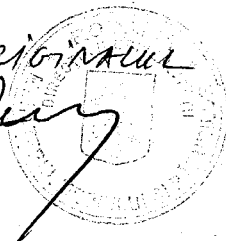
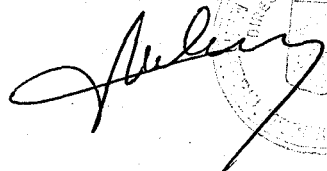
ARTICLE

2

DÉFINITION DES TERMES

1. Les termes définis à l'article 2 de la Convention sur la diversité biologique, dénommée ci-après « la Convention », et à l'article 3 du Protocole s'appliquent au présent Protocole additionnel.
2. En outre, aux fins du présent Protocole additionnel :

CONFORME CU ORIGINALUL

a) « Conférence des Parties siégeant en tant que réunion des Parties au Protocole » s'entend de la Conférence des Parties à la Convention siégeant en tant que réunion des Parties au Protocole;

b) « Dommage » s'entend d'un effet défavorable sur la conservation et l'utilisation durable de la diversité biologique, en tenant compte des risques pour la santé humaine, qui :

i) Est mesurable ou autrement observable en tenant compte, lorsque cette information existe, des conditions initiales établies scientifiquement et reconnues par l'autorité compétente, compte tenu de toute autre variation d'origine naturelle et anthropique; et

ii) Est significatif au sens donné dans le paragraphe 3 ci-après;

c) « Opérateur » s'entend de toute personne qui contrôle directement ou indirectement l'organisme vivant modifié et qui pourrait, selon le cas et tel que déterminé par le droit interne, inclure, entre autres, le titulaire du permis, la personne qui a mis l'organisme vivant modifié sur le marché, le concepteur, le producteur, l'auteur de la notification, l'exportateur, l'importateur, le transporteur ou le fournisseur;

d) « Mesures d'intervention » s'entend des mesures raisonnables prises pour :

i) Prévenir, minimiser, confiner, atténuer ou autrement éviter le dommage, selon qu'il convient;

ii) Restaurer la diversité biologique en prenant des mesures dans l'ordre de préférence suivant :

a. Restauration de la diversité biologique aux conditions qui existaient avant que le dommage soit survenu, ou leur équivalent le plus proche; et quand l'autorité compétente détermine que cela n'est pas possible;

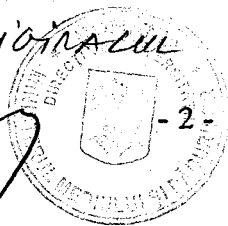
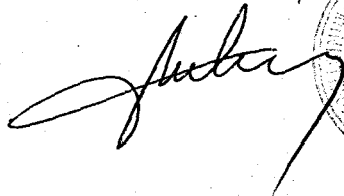
b. Restauration par, entre autres, le remplacement de la perte de diversité biologique par d'autres éléments constitutifs de celle-ci, que le type d'utilisation en soit identique ou non, au même emplacement ou, selon qu'il convient, à un autre.

3. Le caractère « significatif » d'un effet défavorable est déterminé sur la base de facteurs tels que :

a). La modification à long terme ou permanente, c'est-à-dire ne pouvant se corriger de manière naturelle dans un délai raisonnable;

b) L'ampleur des modifications qualitatives ou quantitatives qui nuisent aux éléments constitutifs de la diversité biologique;

CONFORM CU ORIGINALUL

c) La réduction de la capacité qu'ont les éléments constitutifs de la diversité biologique de fournir des biens et des services;

d) L'ampleur de tout effet défavorable sur la santé humaine dans le contexte du Protocole.

ARTICLE

3

CHAMP D'APPLICATION

1. Le présent Protocole additionnel s'applique au dommage résultant d'organismes vivants modifiés trouvant leurs origines dans un mouvement transfrontière. Les organismes vivants modifiés visés sont ceux :

a) Destinés à être utilisés directement pour l'alimentation humaine ou animale, ou à être transformés;

b) Destinés à être utilisés en milieu confiné;

c) Destinés à être introduits intentionnellement dans l'environnement.

2. S'agissant des mouvements transfrontières intentionnels, le présent Protocole additionnel s'applique au dommage résultant de toute utilisation autorisée des organismes vivants modifiés mentionnés au paragraphe 1.

3. Le présent Protocole additionnel s'applique également au dommage résultant de mouvements transfrontières non intentionnels prévus à l'article 17 du Protocole ainsi qu'au dommage résultant de mouvements transfrontières illicites prévus à l'article 25 du Protocole.

4. Le présent Protocole additionnel s'applique au dommage résultant d'un mouvement transfrontière d'organismes vivants modifiés qui a débuté après l'entrée en vigueur du présent Protocole additionnel pour la Partie vers la juridiction de laquelle a eu lieu le mouvement transfrontière.

5. Le présent Protocole additionnel s'applique au dommage survenu dans des zones situées dans les limites de la juridiction nationale des Parties.

6. Les Parties peuvent utiliser les critères définis par leur droit interne pour traiter le dommage survenant dans les limites de leur juridiction nationale.

7. Le droit interne mettant en œuvre le présent Protocole additionnel s'applique également au dommage résultant des mouvements transfrontières d'organismes vivants modifiés en provenance de pays non Parties.

CONFIRM CU ORIGINALUL

- 3 -

ARTICLE

4

LIEN DE CAUSALITÉ

Un lien de causalité est établi entre le dommage et l'organisme vivant modifié en question et ce, conformément au droit interne.

ARTICLE

5

MESURES D'INTERVENTION

1. Lorsqu'un dommage s'est produit, les Parties exigent, sous réserve des conditions imposées par l'autorité compétente, que le ou les opérateurs appropriés :

- a) Informent immédiatement l'autorité compétente;
- b) Évaluent le dommage; et
- c) Prennent les mesures d'intervention appropriées.

2. L'autorité compétente :

- a) Identifie l'opérateur qui a causé le dommage;
- b) Évalue le dommage; et
- c) Détermine les mesures d'intervention que devrait prendre l'opérateur.

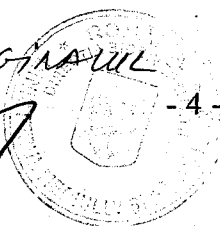
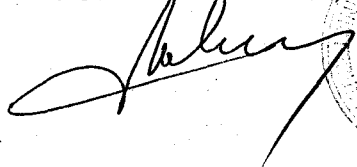
3. Lorsque des informations pertinentes, y compris les informations scientifiques disponibles ou les informations dont dispose le Centre d'échange pour la prévention des risques biotechnologiques, indiquent qu'il existe une probabilité suffisante de survenance de dommage si des mesures d'intervention ne sont pas prises en temps utile, l'opérateur est tenu de prendre des mesures d'intervention appropriées afin d'éviter ce dommage.

4. L'autorité compétente peut prendre les mesures d'intervention appropriées, y compris en particulier lorsque l'opérateur ne l'a pas fait.

5. L'autorité compétente a le droit de recouvrer auprès de l'opérateur les coûts liés à l'évaluation du dommage et à la prise de toute mesure d'intervention appropriée ainsi que les coûts et dépenses accessoires y afférents. Les Parties peuvent prévoir dans leur droit interne des situations dans lesquelles l'opérateur peut ne pas être tenu de supporter ces coûts et dépenses.

6. Les décisions de l'autorité compétente qui exigent de l'opérateur qu'il prenne des mesures d'intervention devraient être motivées. Ces décisions devraient être notifiées à l'opérateur. Le droit interne prévoit l'existence de

CONFORM CU ORIGINAL

- 4 -

recours, y compris la possibilité d'une révision administrative ou judiciaire de ces décisions. L'autorité compétente informe également l'opérateur des recours disponibles, conformément au droit interne. L'utilisation de tels recours n'empêche pas l'autorité compétente de prendre des mesures d'intervention dans les circonstances appropriées, sauf indication contraire prévue par le droit interne.

7. En appliquant cet article et afin de définir les mesures d'intervention spécifiques que l'autorité compétente prendra ou exigera, les Parties peuvent, le cas échéant, déterminer si les mesures d'intervention sont déjà prévues par le droit interne sur la responsabilité civile.

8. Les mesures d'intervention sont mises en œuvre conformément au droit interne.

ARTICLE

6

EXEMPTIONS

1. Les Parties peuvent prévoir, dans leur droit interne, les exemptions suivantes :

- a) Cas fortuit ou force majeure; et
- b) Conflit armé ou troubles civils.

2. Les Parties peuvent prévoir, dans leur droit interne, les autres exemptions ou mesures d'atténuation qu'elles jugent appropriées.

ARTICLE

7

DÉLAIS

Les Parties peuvent prévoir, dans leur droit interne :

- a) Des délais relatifs et/ou absolus y compris en ce qui concerne les mesures d'intervention; et
- b) Le début de la période à laquelle un délai s'applique.

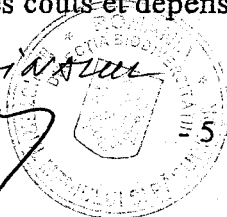
ARTICLE

8

LIMITES FINANCIÈRES

Les Parties peuvent prévoir, dans leur droit interne, des limites financières pour le recouvrement des coûts et dépenses liés aux mesures d'intervention.

CONFORM CU ORIGINALUL

ARTICLE

9

DROIT DE RECOURS

Le présent Protocole additionnel ne limite ni ne restreint aucun des droits de recours ou d'indemnisation dont peut disposer un opérateur à l'endroit de toute autre personne.

ARTICLE

10

GARANTIE FINANCIÈRE

1. Les Parties se réservent le droit de prévoir des dispositions de garantie financière dans leur droit interne.
2. Les Parties exercent le droit mentionné au paragraphe 1 ci-dessus conformément à leurs droits et obligations prévus dans le droit international, compte tenu des trois derniers paragraphes du préambule du Protocole.
3. La première réunion de la Conférence des Parties siégeant en tant que réunion des Parties au Protocole après l'entrée en vigueur du Protocole additionnel demandera au Secrétaire exécutif d'entreprendre une étude complète abordant entre autres :
 - a) Les modalités de mécanismes de garantie financière;
 - b) Une évaluation des impacts environnementaux, économiques et sociaux de tels mécanismes, en particulier sur les pays en développement; et
 - c) L'identification des organismes appropriés pour fournir la garantie financière.

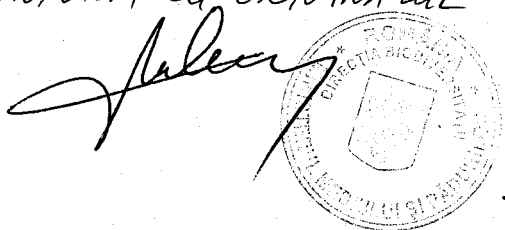
ARTICLE

11

RESPONSABILITÉ DES ÉTATS POUR DES FAITS INTERNATIONALEMENT ILLICITES

Le présent Protocole additionnel ne porte pas atteinte aux droits et obligations des États relevant des règles du droit international général qui visent la responsabilité des États pour des faits internationalement illicites.

CONFORM CU ORIGINALUL

The block contains a handwritten signature in black ink, which appears to be 'Jalea'. Below the signature is a circular official stamp. The stamp features the coat of arms of Romania in the center and the text 'ROMANIA' at the top and 'MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE' at the bottom. The name of the official is partially visible within the stamp.

- 6 -

**ARTICLE
12**

APPLICATION ET LIEN AVEC LA RESPONSABILITÉ CIVILE

1. Les Parties prévoient, dans leur droit interne, des règles et procédures propres à remédier au dommage. Pour s'acquitter de cette obligation, elles prévoient des mesures d'intervention conformes au présent Protocole additionnel et peuvent s'il y a lieu :

a) Appliquer leur droit interne existant, y compris, le cas échéant, des règles et procédures générales applicables à la responsabilité civile;

b) Appliquer ou élaborer des règles et procédures de responsabilité civile conçues spécifiquement à cet effet; ou

c) Appliquer ou élaborer une combinaison des deux.

2. Les Parties, en vue de prévoir dans leur droit interne des règles et procédures adéquates relatives à la responsabilité civile en cas de préjudice matériel ou personnel associé au dommage tel que défini à l'alinéa b) du paragraphe 2 de l'article 2 :

a) Continuent d'appliquer leur droit général existant sur la responsabilité civile;

b) Élaborent et appliquent ou continuent d'appliquer leur droit sur la responsabilité civile spécifiquement à cet effet; ou

c) Élaborent et appliquent ou continuent d'appliquer une combinaison des deux.

3. Dans l'élaboration de leur droit sur la responsabilité civile dont mention est faite aux alinéas b) ou c) des paragraphes 1 ou 2 ci-dessus, les Parties abordent, selon qu'il convient, les éléments suivants entre autres :

a) Le dommage;

b) La norme de responsabilité, y compris la responsabilité objective ou la responsabilité pour faute;

c) La canalisation de la responsabilité, le cas échéant;

d) Le droit de recours.

CONFORM CU ORIGINALUL

ARTICLE

13

ÉVALUATION ET EXAMEN

La Conférence des Parties siégeant en tant que réunion des Parties au Protocole effectue un examen de l'efficacité du présent Protocole additionnel cinq ans après son entrée en vigueur puis ensuite tous les cinq ans, à condition que les informations nécessaires à cet examen aient été fournies par les Parties. Cet examen est effectué dans le contexte de l'évaluation et de l'examen du Protocole comme précisé à l'article 35 du Protocole, à moins que les Parties au présent Protocole additionnel n'en décident autrement. Le premier examen devra comprendre un examen de l'efficacité des articles 10 et 12.

ARTICLE

14

CONFÉRENCE DES PARTIES SIÉGEANT EN TANT QUE RÉUNION DES PARTIES AU PROTOCOLE

1. Sous réserve du paragraphe 2 de l'article 32 de la Convention, la Conférence des Parties siégeant en tant que réunion des Parties au Protocole sert de réunion des Parties au présent Protocole additionnel.
2. La Conférence des Parties siégeant en tant que réunion des Parties au Protocole suit l'application du présent Protocole additionnel et prend, dans le cadre de son mandat, les décisions nécessaires pour en favoriser une application effective. Elle s'acquitte des fonctions qui lui sont assignées par le présent Protocole additionnel et, *mutatis mutandis*, de celles qui lui sont assignées par les alinéas a) et f) du paragraphe 4 de l'article 29 du Protocole.

ARTICLE

15

SECRETARIAT

Le Secrétariat établi en vertu de l'article 24 de la Convention fait fonction de secrétariat du présent Protocole additionnel.

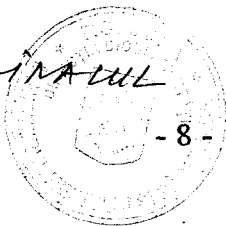
ARTICLE

16

RELATIONS AVEC LA CONVENTION ET LE PROTOCOLE

1. Le présent Protocole additionnel complète le Protocole, et ne modifie ni amende le Protocole.

CONFORME CU ORIGINALUL

- 8 -

2. Le présent Protocole additionnel ne porte pas atteinte aux droits et aux obligations des Parties au présent Protocole additionnel en vertu de la Convention et du Protocole.
3. Sauf disposition contraire dans le présent Protocole additionnel, les dispositions de la Convention et du Protocole s'appliquent, *mutatis mutandis*, au présent Protocole additionnel.
4. Sous réserve du paragraphe 3 ci-dessus, le présent Protocole additionnel ne porte pas atteinte aux droits et obligations d'une Partie en vertu du droit international.

ARTICLE

17

SIGNATURE

Le présent Protocole additionnel est ouvert à la signature des Parties au Protocole au Siège de l'Organisation des Nations Unies à New York du 7 mars 2011 au 6 mars 2012.

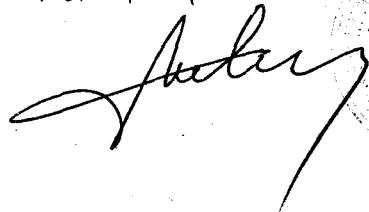
ARTICLE

18

ENTRÉE EN VIGUEUR

1. Le présent Protocole additionnel entre en vigueur le quatre-vingt-dixième jour suivant la date de dépôt du quarantième instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion par les États ou les organisations régionales d'intégration économique qui sont Parties au Protocole.
2. Le présent Protocole additionnel entre en vigueur pour un État ou une organisation régionale d'intégration économique qui le ratifie, l'accepte, l'approuve ou y adhère après le dépôt du quarantième instrument mentionné au paragraphe 1 ci-dessus, soit le quatre-vingt-dixième jour après la date de dépôt par cet État ou par cette organisation régionale d'intégration économique de son instrument de ratification, d'acceptation, d'approbation ou d'adhésion, ou à la date à laquelle le Protocole entre en vigueur pour cet État ou pour cette organisation régionale d'intégration économique, la date la plus tardive étant retenue.
3. Aux fins des paragraphes 1 et 2 ci-dessus, aucun des instruments déposés par une organisation régionale d'intégration économique n'est considéré comme venant s'ajouter aux instruments déjà déposés par les États membres de ladite organisation.

CONFORME CU ORIGINAL

ARTICLE

19

RÉSERVES

Aucune réserve ne peut être faite au présent Protocole additionnel.

ARTICLE

20

DÉNONCIATION

1. À l'expiration d'un délai de deux ans à compter de la date d'entrée en vigueur du présent Protocole additionnel à l'égard d'une Partie, cette Partie peut dénoncer le présent Protocole additionnel par notification écrite au Dépositaire.
2. Cette dénonciation prend effet à l'expiration d'un délai d'un an à compter de la date de sa réception par le Dépositaire, ou à toute date ultérieure qui pourra être spécifiée dans ladite notification.
3. Toute partie qui dénonce le Protocole conformément à l'article 39 du Protocole est considérée comme ayant également dénoncé le présent Protocole additionnel.

ARTICLE

21

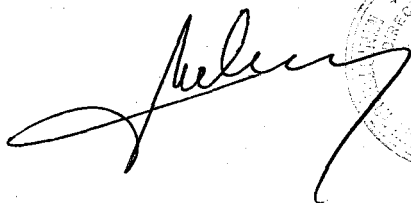
TEXTES FAISANT FOI

L'original du présent Protocole additionnel, dont les textes anglais, arabe, chinois, espagnol, français et russe font également foi, sera déposé auprès du Secrétaire général de l'Organisation des Nations Unies.

EN FOI DE QUOI les soussignés, à ce dûment habilités, ont signé le présent Protocole additionnel.

FAIT à Nagoya le quinzième jour du mois d'octobre de l'an deux mil dix.

CONFORM CU ORIGINALUL

- 10 -

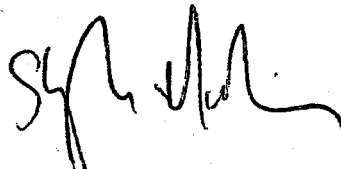

I hereby certify that the foregoing text is a true copy of the Nagoya - Kuala Lumpur Supplementary Protocol on Liability and Redress to the Cartagena Protocol on Biosafety, done at Nagoya on 15 October 2010, the original of which is deposited with the Secretary-General of the United Nations.

Je certifie que le texte qui précède est une copie conforme du Protocole additionnel de Nagoya - Kuala Lumpur sur la responsabilité et la réparation relatif au Protocole de Cartagena sur la prévention des risques biotechnologiques, fait à Nagoya le 15 octobre 2010, dont l'original se trouve déposé auprès du Secrétaire général des Nations Unies.

For the Assistant Secretary-General,
in charge of the Office of
Legal Affairs

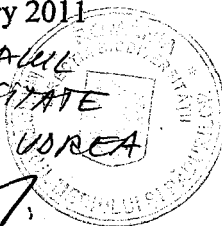
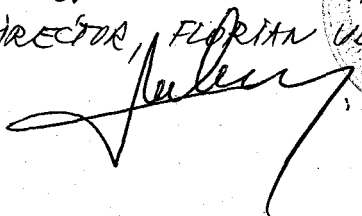
Pour le Sous-Secrétaire général,
chargé du Bureau des
affaires juridiques

Stephen Mathias

United Nations
New York, 17 February 2011

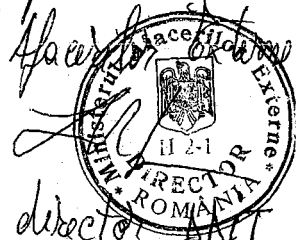
CONFIRM CU ORIGINALUL
DIRECTIA BIODIVERSITATE
DIRECTOR, FLORIAN USREA

Organisation des Nations Unies
New York, le 17 février 2011

Conform cu exemplarul detinut
de Ministerul Afacerilor Externe

ALINA CROSAU, director

DPES/397/15.09.2011

ROMÂNIA

MINISTERUL MEDIULUI ȘI PĂDURILOR

Aprob,
PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
Traian BĂSESCU

De acord,
PRIM-MINISTRU
Emil BOG

MEMORANDUM

Avizat: DOMNUL Teodor BACONȘCHI
MINISTRUL AFACERILOR EXTERNE

DOMNUL Cătălin Marian PREDU
MINISTRUL JUSTIȚIEI

*Și László Borbely
com f nr. 1819/C/2011*

De la: DOMNUL László BORBÉLY
MINISTRUL MEDIULUI ȘI PĂDURILOR

Tema:

Aprobarea semnării Protocolului de la Nagoya privind accesul la resursele genetice și împărțirea corectă și echitabilă a beneficiilor rezultate din utilizarea acestora, adoptat la 29 octombrie 2010, la Convenția privind Diversitatea Biologică (Rio de Janeiro, 5 iunie 1992)

Convenția privind Diversitatea Biologică (CBD) a fost deschisă pentru semnare la Conferința Națiunilor Unite pentru Mediu și Dezvoltare, "Summit-ul Pământului", la Rio de Janeiro (Brazilia) la 5 iunie 1992. Convenția a intrat în vigoare la 29 decembrie 1993, 90 de zile după ratificare, după cum se menționează în articolul 36. La începutul anului 2010, CBD este ratificată de 193 de Părți și reprezintă astăzi cel mai important instrument internațional pentru coordonarea politicilor și strategiilor la nivel global privind conservarea biodiversității.

România a semnat Convenția privind Diversitatea Biologică la 5 iunie 1992, prima zi a deschiderii spre semnare a Convenției ONU în timpul Conferinței de la Rio de Janeiro. România a ratificat Convenția prin promulgarea **Legii nr. 58 / 1994 pentru ratificarea Convenției privind diversitatea biologică, semnată la Rio de Janeiro la 5 iunie 1992**. În conformitate cu articolul 36 din Convenție, acesta a intrat în vigoare pentru țara noastră la 17 august 1994.

Obiectivele generale ale Convenției sunt: conservarea diversității biologice, utilizarea durabilă a componentelor diversității biologice, împărțirea corectă și echitabilă a beneficiilor rezultate din utilizarea resurselor genetice. Convenția este astfel primul acord care abordează toate aspectele diversității biologice: speciilor, ecosistemelor și ale resurselor genetice. Este într-adevăr, prima dată când diversitatea genetică este acoperită în mod specific într-un tratat cu caracter obligatoriu la nivel mondial. Convenția recunoaște, de asemenea - pentru prima dată - conservarea diversității biologice este "o preocupare comună a umanității" și o parte integrantă a procesului de dezvoltare. Cu alte cuvinte, Convenția recunoaște că întreaga omenire are un interes de a asigura conservarea diversității biologice, inclusiv națiunile sărace, și că acesta trebuie să fie abordată prin acțiuni internaționale concertate.

Principalul organism decizional al Convenției este reprezentat de Conferința Părților, a cărei activitate este susținută prin înființarea unor organisme subsidiare și a unui Secretariat găzduit de către Organizația Națiunilor Unite.

Articolul 15 din Convenție stabilește un cadru general pentru accesul la resursele genetice și la distribuirea beneficiilor: recunoaște autoritatea statelor de a determina accesul la resursele genetice ca parte a drepturilor lor suverane asupra resurselor naturale. Părților le revine obligația de a lua măsuri pentru facilitarea accesului la resursele genetice. În același timp, toate părțile au obligația de a lua măsuri legislative, administrative ori strategice pentru distribuirea corectă și echitabilă a rezultatelor activităților de cercetare și dezvoltare și a beneficiilor care derivă din utilizarea, fie ea comercială sau de altă natură, a resurselor genetice ale părții care furnizează aceste resurse.

Șefii de state și de guverne care au participat la summitul mondial pentru dezvoltare durabilă în august 2002 au convenit să lanseze negocierile pentru un „regim internațional” al accesului și al distribuirii beneficiilor în cadrul Convenției, care să fie reglementat într-un protocol la Convenție. Cea de-a șaptea conferință a părților la Convenție (CBD COP7) din februarie 2004 a adoptat un mandat de negociere detaliat.

Negocierile finale pentru acest nou protocol s-au derulat în aprilie 2009, în noiembrie 2009, în ianuarie 2010, în martie 2010, în iulie 2010, în septembrie 2010 și înainte și în timpul CBD COP10 din octombrie 2010.

Propunerea de protocol prevede anumite obligații generale pentru Părțile semnatare și anume:

- Dezvoltarea de politici și de măsuri administrative pentru a asigura accesul la resursele genetice și împărțirea corectă și echitabilă a beneficiilor rezultate din utilizarea acestora;
- Dezvoltarea de politici și de măsuri administrative pentru a asigura faptul că beneficiile rezultate din utilizarea cunoștințelor tradiționale asociate cu resursele genetice vor fi împărțite corect și echitabil cu comunitățile locale și indigene care dețin aceste cunoștințe;

- Dezvoltarea de politici și de măsuri administrative pentru a asigura accesul la resursele genetice;
- Crearea de condiții pentru a încuraja cercetarea care contribuie la conservarea și utilizarea durabilă a biodiversității, în special prin accesul simplificat la resursele genetice pentru cercetarea în scop non-comercial;
- Încurajarea cooperării internaționale.

Protocolul a fost adoptat în cadrul CBD COP 10 de la Nagoya, în data de 29 octombrie 2010 și este deschis spre semnare până la 1 februarie 2012.

Părțile vor raporta regulat Convenției măsurile luate raportat la acest Protocol și rezultatele măsurilor adoptate, la intervalele și în forma stabilită de Conferința Părților. La acest Protocol pot deveni părți doar părțile semnatare ale Convenției.

Semnarea Protocolului de către România are o importanță deosebită în îndeplinirea obligațiilor ce ne revin în baza articolului 15 al Convenției. O altă dimensiune, care de data aceasta reprezintă o valoare adăugată la nivel european, este reprezentată de contribuția Protocolului la îndeplinirea obligațiilor ce decurg din calitatea de stat membru al UE, în special în ceea ce privește implementarea prevederilor legale comunitare din domeniul protecției naturii, respectiv a Directivei Habitatare și Directivei Păsări, dar și a managementului rețelei Natura 2000.

Având în vedere cele prezentate, propunem:

- **semnarea Protocolului de la Nagoya privind accesul la resursele genetice și împărțirea corectă și echitabilă a beneficiilor rezultate din utilizarea acestora, la Convenția privind Diversitatea Biologică;**
- **Protocolul de la Nagoya să fie semnat de ministrul afacerilor externe, un secretar de stat din Ministerul Afacerilor Externe sau reprezentantul permanent al României pe lângă Organizația Națiunilor Unite de la New York**

CA-454/09.05.2011
DPES/227/09.05.2011

ROMÂNIA

MINISTERUL MEDIULUI ȘI PĂDURILOR

De acord
Emil Boc
Emil BOC
PRIM MINISTRU
AL GUVERNULUI ROMÂNIEI

Aprob,
Traian BĂSESCU
PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

Traian Băsescu

MEMORANDUM

Avizat: DOMNUL Teodor BACONSCHI
MINISTRUL AFACERILOR EXTERNE

DOMNUL Cătălin Marian PREDOIU
MINISTRUL JUSTIȚIEI

De la: DOMNUL László BORBÉLY
MINISTRUL MEDIULUI ȘI PĂDURILOR

Tema:

Aprobarea semnării Protocolului adițional Nagoya-Kuala Lumpur privind răspunderea și repararea, la Protocolul de la Cartagena privind biosecuritatea, și eliberarea deplinei puteri pentru semnare domnului László BORBÉLY, ministrul mediului și pădurilor

Protocolul de la Cartagena privind biosecuritatea la Convenția privind diversitatea biologică (semnată la 5 iunie 1992 la Rio de Janeiro), denumit în continuare Protocolul, a fost adoptat de către Conferința Părților la Convenție la reuniunea de la Montreal din 29 ianuarie 2000 și a intrat în vigoare la data de 11 septembrie 2003, la a 90-a zi de la depozitarea, la Sediul Națiunilor Unite din New York, a celui de al 50-lea instrument de ratificare/acceptare/aprobare/aderare.

România a ratificat Protocolul prin Legea nr. 59/2003 pentru ratificarea Protocolului de la Cartagena privind biosecuritatea la Convenția privind diversitatea biologică (semnată la 5 iunie 1992 la Rio de Janeiro), adoptat la Montreal la 29 ianuarie 2000, publicată în Monitorul Oficial nr. 192/2003.

România a depus instrumentul de ratificare la data de 30 iunie 2003, astfel că Protocolul a intrat în vigoare pentru România începând cu data de 28 septembrie 2003.

Pe baza abordării cu precauție, în conformitate cu Principiul 15 al Declarației de la Rio privind mediul și dezvoltarea, obiectivul Protocolului este de a asigura ca mișcarea transfrontieră, manipularea și utilizarea organismelor vii modificate genetic (OMG) obținute prin tehnicile biotehnologiei moderne, și care pot avea efecte adverse asupra conservării și utilizării durabile a diversității biologice, luând în considerare și riscurile pentru sănătatea umană, să aibă loc în condiții de siguranță. Protocolul se axează în special asupra mișcării transfrontieră a OMG.

La negocierile privind elaborarea Protocolului a participat, alături de statele membre, și Comisia Europeană.

Comunitatea Europeană, ca organizație regională de integrare economică, împreună cu 14 state membre, au semnat Protocolul la 24 mai 2000, la a 5-a reuniune a Părților la Convenția privind Diversitatea Biologică, organizată la Nairobi. Protocolul a fost aprobat de Comunitatea Europeană în 25 iunie 2002 prin *Decizia 2002/628/CE* și a fost ratificat la 27 august 2002. În prezent Protocolul este ratificat de către toate statele membre, el contribuind la realizarea obiectivelor politicii comunitare în domeniul mediului.

Răspunderea pentru prejudiciul rezultat din mișcarea transfrontieră a OMG a fost una din temele principale în cadrul negocierii Protocolului. Deși nu s-a reușit, cu ocazia negocierilor, stabilirea unui regim clar al răspunderii și compensării pentru prejudiciul datorat activităților de producere a OMG și de comerț cu OMG, este important faptul că, prin adoptarea Protocolului, Părțile la Convenția privind Diversitatea Biologică, acționând ca Părți la Protocol, au recunoscut riscurile specifice pe care organismele modificate genetic le pot avea asupra conservării și utilizării durabile a biodiversității.

Rezultatul negocierilor s-a concretizat prin art. 27 din Protocol, care prevede obligația Părților de a iniția, la prima lor reuniune (COP MOP1), un proces de elaborare a unor norme și proceduri internaționale în domeniul răspunderii și reparării prejudiciului rezultat din mișcarea transfrontieră a OMG și de a își asuma finalizarea acestui proces în termen de patru ani.

Acțiunile întreprinse pentru aplicarea art. 27 din Protocol și dezvoltarea cadrului legal privind răspunderea și repararea, în legătură cu mișcarea transfrontieră a organismelor vii modificate genetic:

Pentru îndeplinirea mandatului acordat prin art. 27, prima Conferință a Părților acționând drept reuniune a Părților la Protocol (COP MOP 1), care s-a desfășurat între 23-27 februarie 2004 la Kuala Lumpur, Malaezia, a stabilit prin *Decizia sa BS-I/8* crearea unui *Grup de lucru al experților juridici și tehnici privind răspunderea și repararea prejudiciului în contextul Protocolului (GL Ad Hoc)*, compus din reprezentanții nominalizați de către Părțile la Protocol.

La lucrările acestui *GL Ad Hoc* au participat, ca observatori, reprezentanții unor organizații internaționale, organizații neguvernamentale și ai industriei.

Sarcinile stabilite pentru *GL Ad Hoc* au fost următoarele:

- Revizuirea informației privind răspunderea și repararea prejudiciului în domeniul mișcării transfrontieră a OMG;
- Analiza aspectelor generale privind potențialul/scenariile privind prejudiciile și aplicarea regulilor internaționale și procedurilor, incluzând definiția și natura prejudiciului, evaluarea prejudiciului asupra biodiversității și sănătății umane, pragurile prejudiciului, cauza, răspunderea, rolul Părților de Import și Export, standardele privind răspunderea,

mecanismele privind garanția financiară și dreptul de a solicita repararea prejudiciului.

GL Ad Hoc trebuia să-și prezinte rezultatele activității la COP MOP care urma să aibă loc în anul din 2007. (N.B. Termenul a devenit anul 2008, prin programarea COP MOP la interval de 2 ani, după COP MOP din anul 2006, de la Curitiba, Brazilia).

Rezultatele activității *GL Ad Hoc*, după 4 reuniuni, s-au concretizat într-un *Raport final al GL ad-Hoc al experților juridici și tehnici privind răspunderea și repararea prejudiciului în contextul Protocolului de la Cartagena privind Biosecuritatea*. Raportul a fost acceptat ca bază de discuții pentru COP MOP 4 (Bonn, Germania), stabilindu-se un Grup de contact pentru negocieri, chiar în timpul acestei COP MOP.

Textul rezultat la COP MOP 4, respectiv *Decizia BS-IV/12*, arată, din păcate, că după 4 ani de negocieri intense, Părțile la Protocol au eșuat în a respecta obiectivul și termenul stabilite prin art. 27 al Protocolului, și anume de a adopta în decurs de 4 ani regulile și procedurile internaționale privind răspunderea și repararea prejudiciului datorat mișcării transfrontieră a OMG.

Cu toate acestea, se poate considera ca la COP MOP 4 s-a realizat un consens politic semnificativ pe traseul negocierilor, prin hotărârea de a se continua pentru stabilirea unui instrument cu caracter juridic obligatoriu, bazat pe o abordare administrativă asupra răspunderii, care urma să se adopte la Nagoya (Japonia), cu ocazia COP MOP 5 din octombrie 2010.

Părțile au convenit, de asemenea, să elaboreze orientări referitoare la răspunderea civilă pentru prejudiciul produs de mișcarea transfrontieră a OMG, care să asigure implementarea Protocolului în următorii 2 ani.

Pentru a se parcurge etapele negocierii privind regulile internaționale și procedurile în acest domeniu, la COP MOP 4 a fost luată inițiativa constituirii unui *Grup al Prietenilor Co-Președinților (Grupul FoC)*, ale cărui rezultate urmau să fie prezentate la COP MOP 5.

Grupul FoC a fost format din reprezentanți ai 26 dintre cele 160 de părți la Protocol și din consilieri ai altor Părți. Uniunea Europeană, ca organizație regională de integrare economică, a participat cu doi reprezentanți.

Comisia Europeană a acționat în cadrul *Grupului FoC* în calitate de negociator UE pentru instrumentul cu caracter juridic obligatoriu, pe baza mandatului adoptat de Consiliu în iunie 2007 și prelungit după COP MOP 4.

Directivele de negociere au fost modificate în mai multe rânduri pentru a corespunde evoluției negocierilor, ultima dintre aceste modificări fiind făcută de Consiliul Mediu la data de 11 iunie 2010. Acestea solicitau Comisiei să se asigure că rezultatele negocierilor corespund legislației din domeniu a Uniunii Europene și principiilor de bază ale legislației statelor membre privind răspunderea și repararea prejudiciului și că ele pot fi implementate în UE fără introducerea sau modificarea unor norme de drept material în domeniul răspunderii civile. Comisia a derulat aceste negocieri în strânsă consultare cu experții din statele membre.

La 11 octombrie 2010, reuniunea de coordonare la nivelul UE din timpul COP MOP 5 de la Nagoya, Japonia, a sprijinit unanim compromisul final convenit asupra Protocolului adițional, ținând cont că s-a încadrat în limitele pozițiilor UE și ale directivelor de negociere adresate Comisiei.

Reuniunea din 11 octombrie 2010 s-a încheiat cu un Raport și o propunere de decizie, care s-au transmis spre analiză și adoptare.

La 15 octombrie 2010, plenara finală a celei de-a cincea Conferințe a Părților servind ca reuniune a Părților la Protocol (COP/MOP5) a adoptat, prin *Decizia BS-V/11, Protocolul adițional Nagoya-Kuala Lumpur privind răspunderea și repararea, la Protocolul de la Cartagena privind biosecuritatea*, denumit în continuare Protocolul adițional.

Protocolul adițional este deschis spre semnare la sediul ONU din New York în perioada 7 martie 2011- 6 martie 2012.

Concluzii privind Protocolul adițional

Adoptarea Protocolului adițional asigură aplicarea art. 27 din Protocol, la 10 ani de la semnarea lui.

Obiectivul Protocolului adițional, definit chiar în art. 1, este de a contribui la conservarea și utilizarea durabilă a diversității biologice, luând de asemenea în considerare riscurile asupra sănătății umane, prin prevederea unor reguli și proceduri internaționale în domeniul răspunderii și reparării prejudiciului produs de OMG, a căror origine rezidă în mișcarea transfrontieră, intenționată și neintenționată.

Protocolul adițional este primul acord multilateral de mediu care definește "prejudiciul asupra biodiversității". "Prejudiciul" reprezintă un efect advers asupra conservării și utilizării durabile a diversității biologice, luând în considerare și riscurile asupra sănătății umane. Protocolul adițional stabilește o listă indicativă a elementelor care trebuie folosite pentru a caracteriza un astfel de efect advers. De asemenea, stabilește că prejudiciul trebuie să fie măsurabil sau observabil.

Art. 5 al Protocolului adițional definește "măsurile reparatorii", respectiv cum, când și cine trebuie să ia măsuri în eventualitatea unui prejudiciu sau în cazul unei amenințări iminente de producere a unui prejudiciu. Acestea reprezintă obligații pentru operator, dar și pentru autoritatea competentă, care poate implementa măsuri reparatorii, în special în situațiile când operatorul nu a reușit să rezolve, urmând să recupereze de la operator sumele cheltuite pentru implementarea acestor măsuri.

"Măsurile reparatorii" sunt acțiuni rezonabile pentru a preveni, minimiza, acoperi, reduce, sau pentru a evita prejudiciul, după caz, precum și de a reface diversitatea biologică.

Măsurile reparatorii trebuie aplicate în concordanță cu legislația națională, ceea ce asigură Părților o maximă flexibilitate în implementarea obligațiilor lor.

Această prevedere, împreună cu definițiile pentru "prejudiciu" și "măsuri reparatorii" reprezintă esența acestui acord internațional.

Cea mai mare parte a textului Protocolului adițional se bazează pe principiile și conceptele utilizate în Directiva 2004/35/CE privind răspunderea de mediu referitoare la prevenirea și repararea prejudiciului adus mediului.

Trebuie precizat că Protocolul adițional nu acoperă prejudiciul asupra persoanei, pierderile și prejudiciul adus intereselor economice sau de proprietate. Acestea trebuie stabilite de Părți prin legislația națională.

Având ca bază Principiul 13 al Declarației de la Rio privind mediul și dezvoltarea, Protocolul adițional cere statelor să coopereze cu mai multă determinare pentru a dezvolta legislația internațională privind răspunderea și repararea prejudiciului adus mediului prin efectele adverse ale mișcării transfrontieră a OMG.

Protocolul adițional se examinează sub aspectul eficacității prevederilor sale la 5 ani de la intrarea sa în vigoare și, în continuare, la fiecare 5 ani, pe baza datelor care vor fi transmise de către Părți.

Semnarea Protocolului adițional de către Uniunea Europeană

Adoptarea Protocolului adițional Nagoya-Kuala Lumpur a fost salutată de Consiliul UE prin *Concluziile Consiliului din 20 decembrie 2010 „Convenția privind diversitatea biologică și rezultatele și acțiunile ulterioare Conferinței de la Nagoya (11-29 octombrie 2010)”*.

UE urmează să semneze Protocolul adițional și, în acest sens, a fost inițiată de către Comisia Europeană o *propunere de Decizie a Consiliului*, care *“autorizează Președintele Consiliului să desemneze persoana ori persoanele împuternicite să semneze, în numele Uniunii, Protocolul adițional Nagoya-Kuala Lumpur privind răspunderea și repararea la Protocolul de la Cartagena privind biosecuritatea.”* Textul Protocolului adițional este anexă la această Decizie.

Protocolul adițional intră în vigoare în a 90-a zi de la depozitarea, la sediul Națiunilor Unite din New York, a celui de-al 40-lea instrument de ratificare/acceptare/aprobare/aderare la Protocol, de către state sau organizații regionale de integrare economică, Părți la acest Protocol.

Semnarea Protocolului adițional de către România

Față de cele prezentate mai sus, se apreciază ca oportună semnarea de către România a *Protocolului adițional Nagoya - Kuala Lumpur privind răspunderea și repararea, la Protocolul de la Cartagena privind biosecuritatea*. În acest fel, România acționează în consens cu Uniunea Europeană, îndeplinind și o obligație ca Stat Membru UE.

Ratificarea Protocolului adițional va permite României să revizuiască și, după caz, să completeze cadrul legislativ existent în domeniul răspunderii și reparării prejudiciului, reprezentat de *OUG nr. 68/2007 privind răspunderea de mediu cu referire la prevenirea și repararea prejudiciului asupra mediului*, aprobată prin *Legea nr. 19 din 29 februarie 2008*, și care transpune *Directiva 2004/35/CE a Parlamentului și a Consiliului din 21 aprilie 2004 privind răspunderea de mediu referitoare la prevenirea și repararea prejudiciului adus mediului*.

OUG nr. 68/2007 a fost modificată și completată prin *OUG nr. 15/2009* pentru a se asigura transpunerea integrală și implementarea corectă a Directivei menționate.

Legislația națională mai cuprinde prevederi referitoare la răspunderea de mediu în *Legea cadru a protecției mediului și în legislația specifică privind organismele modificate genetic, respectiv:*

- *OUG nr. 43/2007 privind introducerea deliberată în mediu a organismelor modificate genetic*, aprobată cu modificări și completări prin *Legea nr. 247/2009*;
- *OUG nr. 44/2007 privind utilizarea în condiții de izolare a microorganismelor modificate genetic*, aprobată cu modificări și completări prin *Legea nr. 3/2008*.

Cadrul legislativ național este în curs de completare prin transpunerea în legislația națională a *Directivei 2008/99/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 19 noiembrie 2008 privind protecția mediului prin intermediul dreptului penal*.

Având în vedere cele de mai sus, propunem:

- **Aprobarea semnării Protocolului adițional Nagoya-Kuala Lumpur privind răspunderea și repararea, la Protocolul de la Cartagena privind biosecuritatea și**
- **Eliberarea deplinei puteri pentru semnare domnului László BORBÉLY, ministrul mediului și pădurilor.**

Ceremonia semnării va avea loc la data de 11 mai 2011 la Sediul ONU din New York în cadrul celei de a 19 - a Sesiuni a Comisiei ONU pentru Dezvoltare Durabilă.